

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2020/593
KARAR NO : 2021/81
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Davacının payda ı oldu u ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ından bahisle ta ınmazın de erine kar ılık imdilik 5.000 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın, DAR YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacı : A.A.
Vekili : Av. A.Ö.
Davalılar : 1- Kayseri Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı
Vekili : Av. .E.
2- Melikgazi Belediye Ba kanlı ı
Vekili : Av. S.Ö.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, dava dilekçesinde özetle; Kayseri li, Melikgazi lçesi, Konaklar Mahallesi, 6 pafta, 2704 parsel sayılı ta ınmazın hissedarı oldu unu, bu ta ınmaza Büyük ehir ve Melikgazi Belediyelerinin yol yapmak suretiyle fiili olarak el attıklarını, proje bütünlü ü çerçevesinde de erlendirilerek davalılarca fiili ve hukuki el atılan bölüm için imdilik 5.000 TL tazminatın dava tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan mü tereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

2. Davalılar vekilleri, süresi içinde verdi i cevap dilekçelerinde, davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekti inden bahisle görev itirazında bulunmu lardır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. **Kayseri 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/07/2020 tarihli ve E.2019/296 sayılı kararı ile**, davalı Kayseri Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı vekilinin yargı yoluna yönelik itirazlarının reddine karar verilmi tir.

4. Davalı Kayseri Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danı tay Ba savcılı ı'na gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına li kin Danı tay Ba savcılı ı Talebi

5. Kayseri li, Melikgazi İçesi, Konaklar Mahallesi, 6 pafta, 2704 parsel sayılı ta ınmazın hükmen ifraz edildi i, 1/1000 ölçekli uygulama imar planında yol ve park alanında kaldı ı, 2704 parsel sayılı ta ınmazın 09/03/2010 tarih ve 314 sayılı Belediye Encümeni Kararı ile kamula tırılmasına karar verildi i ancak kamula tırma i lemine **devam** edilmedi i, imar planında ifraz sonrası park ve yol olarak belirlenmi olan uyu mazlı a konu ta ınmaza fiili el atmanın gerçekleşme mi oldu unun anla ıldı ı; bu bakımdan, hukuka uygunluklarının denetimi ve zarar do urucu sonuçlarının giderilmesi dari Yargı'nın görev alanında bulunan idari i lem ve eylemlerin hukuk düzeninde yaratmı oldukları etki ve sonuçların, "fiili el atma" olarak nitelendirilmesine ve bu olumsuz sonuçlarla ilgili tazminat taleplerinin adli yargı yerlerinde açılacak tazminat davalarına konu edilmelerine, hukuken olanak bulunmadı ı; dolayısıyla, Kanun hükümleri ve yargı kararları uyarınca davanın, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "*dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları*," hükmü gere ince idari yargı yerinde görülmesi gerekti i; gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ve dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermi tir.

III. BA SAVCILIK DÜ ÜNCES

6. Uyu mazlık Mahkemesi Ba kanlı ınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı'nın da yazılı dü üncesi istenilmi tir.

7. Olayda, imar planının uygulaması sonucu kamula tırmasız el atma nedeniyle ta ınmazın bedelinin ödenilmesi gerekti inin iddia edildi i ve dava konusunun 3194 sayılı Kanun uyarınca kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile yapılan imar planlarında yer alan davacıya ait ta ınmazın bedelinin tazminine ili kin bulundu u anla ılmı olup, belirtilen duruma göre, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda u ranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1.b maddesinde yer alan "*idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları*" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekti i; bu nedenle, Danı tay Ba savcılı ının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gere ince yapmı oldu u ba vurunun kabulü ile Kayseri 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/07/2020 tarihli ve 2019/296 Esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekti i yolunda dü ünce vermi tir.

IV. LG L HUKUK

A. Mevzuat

8. Anayasanın 125. maddesi öyledir:

" *darenin her türlü eylem ve i lemlerine kar ı yargı yolu açıktır. (Ek hüküm: 13/8/1999-4446/2 md.) Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz artla ma ve sözle melerinde bunlardan do an uyu mazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru ta ıyan uyu mazlıklar için gidilebilir.*

(...) (Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) (...) [68] Yüksek Askerî ûranın terfi i lemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ili ik kesme kararlarına kar ı yargı yolu açıktır.

dari i lemlere kar ı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden ba lar.

(De i ik birinci cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) *Yargı yetkisi, idarî eylem ve i lemlerin hukuka uygunlu unun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi ekinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen ekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve i lem niteli inde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez.*

dari i lemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların do ması ve idari i lemin açıkça hukuka aykırı olması artlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.

Kanun, ola anüstü hallerde, (...) [69] seferberlik ve sava halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sa lık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini snurlayabilir.

dare, kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi öyledir.

"(De i ik: 10/6/1994-4001/1 md.) *dari dava türleri unlardır:*

a) (*ptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) darî i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*

b) *dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*

c) (De i ik: 18/12/1999-4492/6 md.) *Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artla ma ve sözle melerinden do an uyu mazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözle melerden dolayı taraflar arasında çıkan uyu mazlıklara ili kin davalar.*

2. *dari yargı yetkisi, idari eylem ve i lemlerin hukuka uygunlu unun denetimi ile sınırlıdır. dari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurba kanlı ı kararnamelerinde gösterilen ekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve i lem niteli inde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı veremezler."*

B. Yargı Kararları

10. Genel kabul do rultusundaki Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde;

" *stimlâksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden alması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.*

Bundan ba ka, bir amme te ekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yı ılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da ba kasının malına amme te ekkülünün diledi i gibi el atma hakkı bulunmadı ı ve plan ve projelere ve artnamelere ba kasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayaca ı cihetle, haksız fiilden do an bir tazminat davası sayılır.

Yapılan i lerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden do an bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birle tirme kararının dı nda kaldıklarından kararın bunlara ümulü yoktur" denilmektedir.

V. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince davalı idare vekilinin, anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yönetime uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Danı tay Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı anlaşılmaktadır. Usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

12. Raportör-Hakim Gül en AKAR PEHL VAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

13. Dava, Kayseri li, Melikgazi lçesi, Konaklar Mahallesi, 6 pafta, 2704 parsel sayılı, davacının payda ı oldu u ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ından bahisle ta ınmazın de erine kar ılıklı imdilik 5.000 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmış tır.

14. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede

bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

15. Dosyanın incelenmesinden, Kayseri li, Melikgazi İçesi, Konaklar Mahallesi, 6 pafta, 2704 parsel sayılı ta ınmazın Kayseri Melikgazi Belediyesi Encümeninin 09/03/2010 gün ve 314 sayılı Kararı ile kamula tırma haritalarına göre yola ve park alanına isabet eden kısımlarının 2942 ve 4650 sayılı Kamula tırma Kanunu hükümlerine göre kamula tırılmasına ve gere i için evrakın Plan ve Proje Müdürlü ü Kamula tırma efli ine gönderilmesine karar verildi i; Melikgazi Belediye Ba kanlı ı Plan ve Proje Müdürlü ü Kamula tırma efli inin Kayseri 3. Asliye Hukuk Mahkemesine sunulan 14/11/2019 tarihli yazısından; 2704 nolu ta ınmazın Kadastro parseli oldu unun, 2981 sayılı Kanuna göre çalı ma yapılmadı ının bilahare hükmen ifrazı sonucu 2904, 2905, 2906, 2907 ve 2908 nolu parsellerin olu tu unun, 2907 parsel nolu ta ınmazın 2991, 2992 ve 2993 nolu parseller olarak tescil edildi inin, bu parsellerin imar planında ana arter niteli indeki yol ve park alanı olarak planlı alanda bulundu unun ve davaya konu 2704 parsel nolu ta ınmazın Encümen Kararı ile kamula tırılmasına karar verildi inin ancak, kamula tırma i lemne devam edilmedi inin belirtildi i anla ılmı tır.

16. Anayasanın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlü oldu u kurala ba lanmı olup, bununla birlikte idarenin yürütmekle görevli oldu u bir hizmetin kurulu unda, düzenleni inde veya i leyi inde nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya bo luk olarak tanımlanabilen hizmet kusurunun hizmetin kötü i lemesi veya hiç i lememe hallerinde gerçekte ti i ve bunun idarenin tazmin yükümlülü ünün do masına yol açtı ında ku ku bulunmamaktadır.

17. Bu durumda her ne kadar davacı dava dilekçesinde ta ınmaza fiilen el atılarak yol yapıldı ı iddiasında bulunmakta ise de, davalı idarelerin savunması ve uydu foto raflarından fiili bir el atmanın olmadığı yönünde kanaat olu tu u dikkate alınarak, davanın, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttü ü sıradaki eyleminden veya eylemsizli inden do an zararın giderilmesine yönelik olarak açıldı ının kabulü gerekecektir.

18. Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmedi inin; kamu yararına uygun ekilde i letilip i letilmedi inin; hizmet kusuru ya da ba ka bir nedenle idarenin sorumlulu u bulunup bulunmadı ının yargısal denetiminin yukarıda sözü edilen mevzuat hükümleri uyarınca idari yargı yerlerince yapılaca ı açıktır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Danı tay Ba savcısınca yapılan ba vurunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Kayseri 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/07/2020 tarihli ve 2019/296 Esas sayılı kararının kaldırılması gerekmi tir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Danı tay Ba savcısınca yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Kayseri 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/07/2020 tarihli ve 2019/296 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN